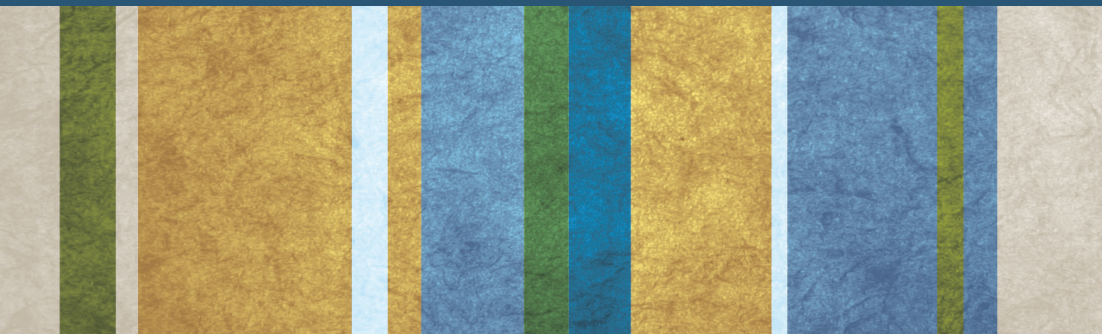


DIN LUCRAREA & ÎNVĂȚĂTURA BIBLICĂ A LUI  
CHARLES R. SWINDOLL



O ABORDARE PRACTICĂ  
A FIECĂREI CĂRȚI DIN  
NOUL TESTAMENT



*Ghid de studiu*  
BUCUREȘTI, 2024

# CUPRINS

<i>Un cuvânt din partea lui Chuck Swindoll</i> .....	v
<i>De ce este nou Noul Testament?</i> .....	vii

## EVANGHELIILE

<i>Matei</i> .....	3
<i>Marcu</i> .....	7
<i>Luca</i> .....	11
<i>Ioan</i> .....	15

## ISTORIA BISERICII PRIMARE

<i>Faptele Apostolilor</i> .....	21
----------------------------------	----

## EPISTOLELE LUI PAVEL

<i>Romani</i> .....	27
<i>1 Corinteni</i> .....	31
<i>2 Corinteni</i> .....	35
<i>Galateni</i> .....	39
<i>Efeseni</i> .....	43
<i>Filipeni</i> .....	47
<i>Coloseni</i> .....	51
<i>1 Tesaloniceni</i> .....	55
<i>2 Tesaloniceni</i> .....	59
<i>1 Timotei</i> .....	63
<i>2 Timotei</i> .....	67
<i>Tit</i> .....	71
<i>Filimon</i> .....	75

## EPISTOLE GENERALE

<i>Evrei</i> .....	81
<i>Iacov</i> .....	85
<i>1 Petru</i> .....	89
<i>2 Petru</i> .....	93
<i>1 Ioan</i> .....	97
<i>2 Ioan</i> .....	101
<i>3 Ioan</i> .....	105
<i>Iuda</i> .....	109

## APOCALIPSA

<i>Apocalipsa</i> .....	115
-------------------------	-----

## ANEXE

### *A - Hărți*

Lucrarea lui Isus în Israel .....	121
Ultimele zile ale lui Isus în Ierusalim .....	123
Prima și a doua călătorie misionară a lui Pavel .....	125
A treia călătorie misionară a lui Pavel .....	126
Călătoria lui Pavel la Roma .....	127

### *B – Cronologia cărților și evenimentelor din Noul Testament ....*

### *C – Tabele*

Viața lui Isus .....	133
Cronologia cărților Noului Testament .....	138
Contextul fascinant al Noului Testament .....	139

### *D – Citirea Vechiului Testament într-un mod nou .....*

### *E – Ce s-a întâmplat cu apostolii? .....*

Cum să începi o relație cu Dumnezeu .....	149
Suntem aici pentru tine .....	153
Note .....	155
Resurse pentru studiu suplimentar .....	157

# UN CUVÂNT DIN PARTEA LUI CHUCK SWINDOLL

Nu-i așa că îți place muzica bună?

Marii maeștri ai muzici clasice – Bach, Beethoven, Händel, Mozart, le știi numele – au compus ceea ce noi am numi muzică „grea”. Este impresionantă. Este nemuritoare. Este remarcabilă. În toate aceste calități reflectă gloria lui Dumnezeu. Frumusețea care ia naștere în timp ce instrumentele și vocile participă împreună la o armonie perfectă ne îndeamnă să-L lăudăm.

Am putea spune același lucru despre Noul Testament. Este „greu” pentru că este impresionant, nemuritor și remarcabil. În calitate de revelație divină, Noul Testament reflectă gloria lui Dumnezeu. Cele douăzeci și șapte de cărți ale Noului Testament lucrează împreună pentru proclamarea veștii bune despre Isus și ne îndeamnă să-L Lăudăm și să-L adorăm pe Dumnezeu pentru faptele Lui bune în folosul nostru.

Noul Testament înregistrează un ritm tulburător în paginile lui care ne oferă o relatare despre viața lui Isus Hristos – nașterea Lui miraculoasă, viața Lui fără vină și fără pată, minunile vindecărilor făcute de El, moartea Lui ca jertfă și învierea Lui glorioasă. Isus ne învață că: „cine M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl” (Ioan 14:9). Prin portretizarea lui Isus, fiecare carte, scrisă de câte un autor uman, lucrează în armonie cu celelalte pentru a-L revela pe Tatăl cel mai clar cu putință.

Ce melodie mai încărcată de semnificație am putea cerceta decât cea despre viața și lucrarea lui Isus Hristos? Cartea de față, O abordare practică a fiecărei cărți din Noul Testament, va fi o călăuză în cercetarea și studiul tău asupra Cuvântului, pentru a învăța tot mai multe despre Domnul nostru, așa cum este prezentat în Noul Testament. Gândite ca o introducere și o referință ce poate fi accesată rapid pentru fiecare dintre cărțile biblice de la Matei la Apocalipsa, acest ghid include reperele „cine”, „când” și „unde”; discuții ale temelor importante și idei pentru aplicarea

lor în viața noastră; diagrame și hărți pentru punerea în context a Noului Testament ca întreg. Acest ghid se va dovedi a fi o resursă valoroasă în propriul studiu biblic sau o resursă pentru conducerea unor grupe de studiu al unor cărți din Noul Testament.

Tuturor ne place o melodie bună; nu a fost compusă și interpretată încă una mai bună decât simfonia planului lui Dumnezeu de mântuire prin har, prin jertfa Fiului Său. Dorința mea este ca acest ghid să fie un instrument care să clarifice și mai mult această temă, precum și multe alte subiecte din cărțile Noului Testament. Și mă rog să crești în credință prin studiul personal asupra Cuvântului lui Dumnezeu, astfel încât viața ta să fie un cântec de laudă pentru Acela care este vrednic de lauda noastră! Cântă bine și cu voce tare!



Charles R. Swindoll

# DE CE ESTE NOU NOUL TESTAMENT?

Copiii mici nu sunt cei mai buni teologi totdeauna, dar de multe ori sunt foarte distractivi. De exemplu, un tată l-a întrebat pe băiețelul lui de 4 ani cum arată Dumnezeu. Nicholas a răspuns: „Păi, Isus e Dumnezeu, așa că Dumnezeu arată ca Isus.” „Uau!”, a răspuns tatăl, „Ce răspuns perspicace din punct de vedere teologic, fiule!” „Și Isus arată ca o fantomă”, a continuat Nicholas.

Este clar că, la fel ca mulți dintre noi, și Nicholas a ajuns să înțeleagă unele lucruri din teologie, dar mai are un lung drum în față.

Actorul de comedie Bill Cosby a avut și el parte de conversații teologice profunde cu copiii. El povestește despre o astfel de conversație pe care a avut-o cu un tânăr pe nume Max.

– Știi cum i-a pedepsit Dumnezeu pe Adam și Eva când au mâncat mărul?”, l-am întrebat pe un băiețel.

– Da, a răspuns el. Dumnezeu i-a pus să stea jos și să citească Biblia.

– Dar, la momentul ăla, cititul Bibliei nu dura foarte mult.

– Nu, Biblia e o carte mare. I-au dus la biserică. Îi văd tot timpul acolo.

– Ce vreau să spun, Max, este că nu se întâmplase încă nimic când au fost puși ei în Grădina Edenului, așa că nu aveau mai nimic de pus în Biblie.

– Poate la tine la biserică, a răspuns Max.<sup>1</sup>

Sigur că Max avea dreptate: Biblia chiar este o carte lungă. Da, nu era o carte mare când alergau Adam și Eva prin grădină. (Practic, Biblia nici nu exista pe atunci. Până în momentul în care a ajuns Max să alerge prin biserică, da, Biblia devenise o carte foarte mare. Cu cele 39 de cărți ale Vechiului Testament și cele 27 de cărți ale Noului Testament, oricine s-ar așeza să citească întreaga Biblie ar ajunge la aceeași concluzie ca Max.

De ce este nou Noul Testament?

Chiar și fără Noul Testament, Vechiul Testament este destul de lung. De ce avem nevoie de un Nou Testament? Și, în fond, ce anume din Noul Testament îl face să fie nou?

### **Trei motive pentru care Noul Testament este nou**

Pentru Max și pentru noi toți, dacă e să fim sinceri, chiar și Noul Testament este vechi. Cele mai „noi” cărți din Noul Testament, 1 Ioan și Apocalipsa, au o vechime de aproape două mii de ani! A numi Noul Testament „nou” pare mai mult un oximoron decât expunerea unui fapt real. Deci, dacă Noul Testament are două mii de ani, ce îl face să fie nou? Iată trei motive ca răspuns la această întrebare:

#### **Primul motiv: Dumnezeu a rupt tăcerea în istorie**

Când Dumnezeu i-a spus profetului Maleahi, la sfârșitul Vechiului Testament, să pună pana jos, după ultima perioadă, El a decis că spusesese destule... cel puțin pentru o vreme. În următorii patru sute de ani, în epoca de aur a Greciei, cu marii ei filosofi, Socrate, Platon, Aristotel, când au avut loc marile cuceriri ale lui Alexandru cel Mare, Dumnezeu nu a rostit niciun cuvânt. Timp de patru sute de ani, în timp ce Roma înflorea și s-au ridicat oameni precum Iuliu Cezar, Marc Antoniu și Cicero, Dumnezeu a rămas mut. Timp de patru sute de ani, perioadă în care a trăit Antioh IV Epifanul și a avut loc pângărirea Templului din Ierusalim la comanda sa (așa cum fusese prezis de Daniel 11:30-32), care a fost urmată mai apoi de revolta evreilor sub conducerea lui Iuda Macabeul (11:33-35), nu s-a auzit nimic din partea lui Dumnezeu. Timp de patru sute de ani, tăcerea lui Dumnezeu a fost asurzitoare... până când Dumnezeu l-a trimis pe îngerul Gabriel să anunțe nașterea unui nou profet – Ioan Botezătorul – citându-l pe ultimul profet, Maleahi (Luca 1:11-17). Și când a intrat în scenă Ioan și a strigat: „Pocăiți-vă, căci Împărăția cerurilor este aproape” (Matei 3:2), s-a făcut auzit din nou glasul lui Dumnezeu.



Al doilea motiv: din punct de vedere biblic, Dumnezeu și-a încheiat revelația scrisă

Vechiul Testament reprezenta revelația incompletă a lui Dumnezeu. În textele lui găsim o prefigurare a evenimentelor și promisiunilor istorice și biblice. Dar în Noul Testament găsim împlinirea acestor prefigurări și promisiuni. Maleahi a scris, sub inspirația Duhului Sfânt, despre venirea lui Ioan Botezătorul: „Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea” (Maleahi 3:1). În Evanghelia după Matei, Duhul Sfânt a consemnat că Ioan era „glasul celui ce strigă în pustiu: «Pregătiți calea Domnului, neteziți-I cărările.»” (Matei 3:3). Profetul Isaia a prezis că o fecioară Îl va naște pe Acela numit „Dumnezeu este cu noi” (Isaia 7:14). Acest lucru s-a adevărat când îngerul Gabriel l-a anunțat pe Iosif că logodnica lui virgină urma să îl nască pe Emanuel (Matei 1:20-23). Pe lângă acestea, o mulțime de alte prefigurări și promisiuni își găsesc împlinirea și sensul în revelația scrisă finală a lui Dumnezeu, Noul Testament.

Al treilea motiv: din punct de vedere teologic, Dumnezeu a făcut ceva nou

În vremea Vechiului Testament, Dumnezeu a prescris un set de legi care să guverneze relația dintre El și omenirea păcătoasă. În acele vremuri de demult, oamenii păcătoși trebuiau să aducă la Templu animale drept jertfă pentru ispășirea păcatelor lor. Preotul acționa în numele lor și îi oferea lui Dumnezeu animalul pe care el îl omora, iar sângele acestuia reprezenta plata pentru păcat, astfel ca închinătorul să poată primi iertarea și să trăiască. Sistemul jertfelor de la Templu a fost o dovadă a harului lui Dumnezeu, care motiva și cerea un act de credință din partea păcătoșilor. Când a venit Hristos, Dumnezeu a transformat obligațiile harului, credinței, jertfei și sângelui în ceva nou. Dumnezeu nu mai avea să își aibă locuința în Templu, ci avea să trăiască printre oameni ca Dumnezeu întrupat, ca Dumnezeu-om, Isus (Ioan 1:14). Omenirea păcătoasă nu va mai avea nevoie să aducă, în mod repetat, ca jertfă un miel fără cusur, la Templu, pentru înlăturarea păcatelor, pentru că Mielul perfect al lui Dumnezeu – Hristos – S-a dat pe Sine ca jertfă o dată pentru totdeauna (10:17-18).



Omenirea nu va mai fi nevoită să poarte povara apăsătoare a fricii de moarte, pentru că, prin învierea lui Isus, moartea spirituală a murit (1 Corinteni 15:54, 55). Omul nu va mai fi despărțit de Dumnezeu prin reguli religioase. Acum este posibil accesul liber și neîngrădit la Dumnezeu pentru toți cei care, prin credință, răspund chemării lui Isus de a crede (Evrei 10:19-22). „Calea cea nouă și vie”, care se găsește în urmarea lui Hristos, își găsește expresia desăvârșită în vechile cărți ale Noului Testament.

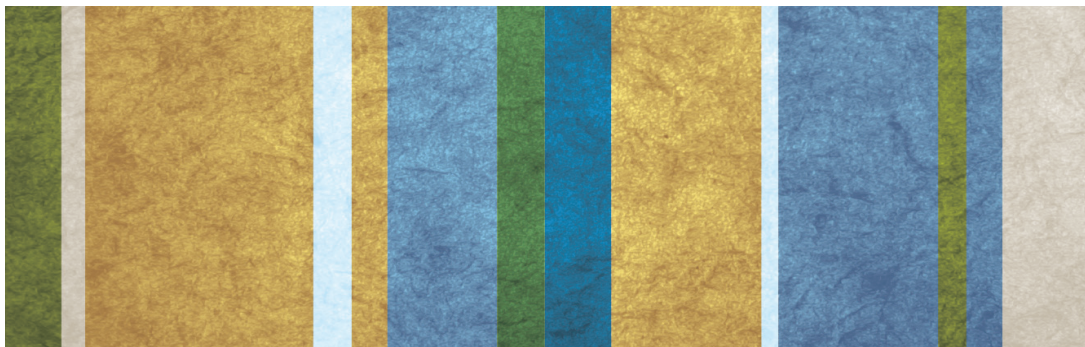
### **Cum să folosești această carte**

În general, când citim o carte, începem de la prima pagină. Puteți să procedați așa și cu cartea de față, desigur, dar aceasta este ușor diferită. Este gândită să fie o resursă care să însoțească studiul Bibliei. Luați-o cu voi în timp ce studiați Noul Testament. Având detalii despre autori, cadru, sumar, teme și diagrame, informațiile cuprinse în această carte ne pun la dispoziție un context care să ne ajute să înțelegem ceea ce citim în Noul Testament. Sperăm că această resursă va deveni un instrument valoros care să vă ajute în studiul neîntrerupt al Cuvântului lui Dumnezeu.

O ABORDARE PRACTICĂ  
A FIECĂREI CĂRȚI DIN  
NOUL TESTAMENT  
*Ghid de studiu*

# EVANGHELIILE

Evangheliile consemnează lucrarea, moartea și învierea lui Isus Hristos, dar nu sunt menite să fie biografii ale Domnului nostru. În schimb, Evangheliile au un rol mai degrabă teologic, prezentând o selecție de exemple din lucrarea și învățătura dată de Isus pe parcursul a mai bine de trei ani, pentru a prezenta patru imagini unice, dar complementare, ale Mântuitorului. S-a spus că cele patru Evanghelii – Matei, Marcu, Luca și Ioan – reprezintă cei patru stâlpi pe care se sprijină Biserica, datorită atenției exclusive pe care o acordă Domnului Isus Hristos.



# EVANGHELIA DUPĂ MATEI



## Cine a scris cartea?

Deși Matei nu a semnat cu numele său textul „evangeliei” sale, Biserica Primară atestă unanim paternitatea literară a apostolului în privința acestei cărți. În 140 d.Hr., un creștin pe nume Papias scria că Matei a adunat afirmațiile Domnului în ebraică (se presupune că înainte ca Matei să le traducă în greacă pentru un public mai larg).

Numele lui Matei apare în toate listele biblice cu cei doisprezece apostoli, deși Marcu și Luca se referă la el cu numele de Levi. Trecutul lui de colector de taxe îl deosebește de ceilalți apostoli și imediat după chemarea sa de a-L urma pe Isus – un eveniment consemnat în Matei 9:9 – Matei a găzduit un ospăț în onoarea lui Isus, în casa lui, pe lista lui de invitați fiind incluși prietenii păcătoși ai lui Matei. Se pare că lui Matei nu i se părea nepotrivit ca Isus și el să fie în compania celor păcătoși, a celor oprimați din societate.

## Care este perioada în care a fost scrisă cartea?

Dintre cele patru Evanghelii, Matei este cea care are cel mai mult în vedere publicul evreu. Apostolul invocă adesea profeții Vechiului Testament în efortul său de a ilustra identitatea lui Isus ca Mesia cel îndelung așteptat de Israel.

Cu toate acestea, Evanghelia după Matei a fost foarte dificil de datat. Anumiți factori susțin ideea unei date undeva în anii 60-65 d.Hr. În primul rând, cartea nu menționează distrugerea templului, eveniment care a avut loc în anul 70 d.Hr. Un astfel de eveniment de proporții catastrofale ar fi avut parte de un comentariu măcar, mai ales într-o carte influențată atât de clar de iudaism. Caracterul în mare parte evreiesc al cărții sugerează și că a fost scrisă într-o perioadă în care eforturile

evangelistice ale creștinilor erau direcționate, în cea mai mare măsură, către evrei, un lucru ce devine din ce în ce mai puțin întâlnit odată cu trecerea timpului. În sfârșit, mulți specialiști cred că Evanghelia după Marcu a fost scrisă prima, ceea ce înseamnă că este mai probabil ca Matei să fi fost scrisă curând după aceea.

## **De ce este importantă Evanghelia după Matei?**

Apostolul Matei, el însuși evreu, a oferit o perspectivă indiscutabil evreiască asupra lucrării lui Isus. El a inclus peste cincizeci de citate directe – la care se adaugă și mai multe aluzii indirecte – din Vechiul Testament, mai mult decât în oricare dintre celelalte evanghelii. Acesta este un indiciu că Matei avea în vedere publicul evreiesc când se așeza să scrie. Legăturile numeroase din Evanghelia după Matei dintre Isus și Vechiul Testament furnizează dovezi profetice bogate pentru lucrarea lui Isus, dar în același timp, oferă cititorilor contemporani o imagine sumară despre modul în care cititorii din primul secol abordau Vechiul Testament cu o perspectivă cristocentrică.

În plus, Evanghelia după Matei răspunde la întrebarea din mintea oricărui cititor evreu: „Dacă Isus este Regele evreilor, atunci unde este Împărăția promisă a lui Dumnezeu?” Matei arată că Isus chiar i-a oferit lui Israel Împărăția, dar oferta a fost respinsă (Matei 4:17; 16:13-28; 21:42, 43). Lucrarea principală a lui Dumnezeu în lume se realizează astăzi prin Biserica lui Hristos, după care Hristos va reveni pe Pământ și va pune bazele Împărăției Sale, conducând lumea din Israel.

## **Care este ideea principală?**

Matei a scris această relatare despre lucrarea lui Isus pentru a arăta că Isus a fost și este cu adevărat Regele, Mesia cel îndelung așteptat de Israel. El demonstrează această preocupare încă din primele rânduri: „Cartea genealogiei lui Isus Mesia, fiul lui David, fiul lui Avraam” (Matei 1:1). După aceea Matei îi poartă în mod constant pe cititorii săi prin Vechiul Testament, oferind mărturii ale Vechiului Testament despre nașterea lui Isus, despre Betleem ca loc al nașterii lui Isus, despre fuga în Egipt, despre uciderea pruncilor din ordinul lui Irod, despre începutul lucrării lui Isus. Într-o lume în care mulți din comunitatea evreiască revendicau rolul de Mesia, dedicarea lui Matei pentru întemeierea vieții lui Isus, solul

ferm al Vechiului Testament a făcut ca Isus să fie mult deasupra acestor falși mesia. Apostolul creionează un portret al Domnului care subliniază unicitatea Lui printre toți cei care au trăit vreodată pe acest Pământ.

### **Cum se aplică aceste lucruri la viața mea?**

După ce îndurase patru sute de ani de tăcere din partea profeților, poporul lui Dumnezeu trebuie să se fi întrebat dacă nu cumva Dumnezeu îi părăsise. După secole de comunicare regulată cu Dumnezeu, poporul a rămas fără un profet autentic sau un purtător de cuvânt al lui Dumnezeu. Dar prin lucrările lor, Ioan și Isus au amintit poporului lui Dumnezeu că El nu îi uitase. Tăcerea lui Dumnezeu din perioada aceea a fost doar un precursor al momentului de inițiere a planului de răscumpărare gândit de Dumnezeu. Dumnezeu nu îi uitase, El Își amintea de poporul Său. Matei a clarificat acest lucru.

Acest lucru era adevărat atunci și sigur este adevărat și azi. Simți vreodată că Dumnezeu te-a părăsit sau că rămâne tăcut în fața cererilor tale? Citind Evanghelia după Matei, Îl vedem pe Isus Hristos revelat pe paginile ei ca Rege și Mesia al lui Israel și, mai mult decât atât, Îl vedem ca Dumnezeu venit pe Pământ în trup și acest lucru ne amintește de dragostea Lui imensă pentru noi. Acum Domnul Isus cel înviat și înălțat la cer este cu noi mereu și va fi cu noi mereu, până la sfârșitul timpului (Matei 28:20).

Trimiterea ucenicilor de către Hristos continuă să fie mandatul nostru astăzi: „Faceți ucenici din toate neamurile” (Matei 28:19). Lucrarea lui Hristos, de zidire a Bisericii Sale, este o lucrare pe care El o face prin fiecare dintre noi.

# MATEI

	<b>Anunțul și sosirea Regelui</b>	<b>Proclamarea și primirea Regelui</b>	<b>Împotrivirea față de Rege și respingerea Lui</b>	<b>Învierea și victoria Regelui</b>
	<p>Accentul principal: <b>Acreditările Sale</b></p> <p>Nașterea Botezul Ispitirea</p> <p>CAPITOLELE 1 - 4</p>	<p>Accentul principal: <b>Mesajul</b></p> <p>Minuni Discursuri Parabole</p> <p>CAPITOLELE 5 - 15</p>	<p>Accentul principal: <b>Suferința și moartea Lui</b></p> <p>Extinderea opoziției Pregătirea ucenicilor Ultimele predicții Răstignirea</p> <p>CAPITOLELE 16-27</p>	<p>Accentul principal: <b>Biruința Lui</b></p> <p>Puterea lui Dumnezeu Marea Trimitere</p> <p>CAPITOLUL 28</p>
<b>Regele</b>	Identitatea Lui: Regele promis al lui Israel			
<b>Amploarea</b>	Învățătură pentru mari mulțimi			
<b>Locul</b>	Betleem și Nazaret	Lucrarea în Galileea		
<b>Reacția oamenilor</b>	Popularitate crescândă			
<b>Temă</b>	Isus este Regele; Mesia mult-așteptat de Israel.			
<b>Versete cheie</b>	16:16-19; 28:18-20			
<b>Hristos în Matei</b>	Isus, Mesia, împlinește profețiile, promisiunile, tipurile și așteptările Scripturilor din Vechiul Testament (16:16-19; 28:18-20).			